

การสอนตามแนวชักชวน (Suggestology)

กัณฑ์ทิพย์ สิงหะเนติ

มยุรี ตูรงคพันธ์

Suggestology หรือ Suggestopedia เป็นวิธีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศวิธีหนึ่ง การสอนตามแนวชักชวนคิดค้นโดยนักวิทยาศาสตร์และนักจิตวิทยาชาวบัลแกเรีย ชื่อ ดร.จอร์จ โลซานอฟ (George Lozanov) ผู้เป็นบิดาและผู้อำนวยการของสถาบัน Suggestology แห่งเดียวของโลกสถาบันนี้ทำหน้าที่วิจัยสนับสนุนโดยรัฐบาลมีโลซานอฟและผู้เชี่ยวชาญอีก 45 คน เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของการชักชวนและทดลองหาวิธีช่วยเสริมความทรงจำ

หลักการใหญ่ ๆ ของ Suggestology คล้ายคลึงกับหลักของ (Counseling-Learning) ซึ่งคิดค้นโดยชาลส์ เคอราน (Charles Curran) และการสอนภาษาแบบเงียบ (The Silent Way) ของกาเลบ แกตเตญโญ (Caleb Gattegno) โลซานอฟพยายามปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนโดยใช้เสียงเพลงคลาสสิก แสงขนาดสบายตาและเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นในห้องเรียน เช่น พรมปูพรม เก้าอี้สบาย ๆ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีความเป็นกันเอง มีอิสระในการพูดคุย ไม่รู้สึกถูกจำกัดอยู่ในห้องเรียนเหมือนการเรียนแบบเดิม นอกจากนี้โลซานอฟยังเน้นความสำคัญของบุคลิกภาพ กิริยาท่าทางของผู้สอน ตลอดจนวิธีการสอน

โลซานอฟได้เสนอแนะการเรียนการสอนตามแนว Suggestology โดยถือตามหลักความจริง 4 ประการคือ

ประการแรก ความสามารถของคนเรานั้นมีมากกว่าที่เราจะคาดถึง ความสามารถนี้อาจนำออกมาใช้ได้ทันทีในห้องเรียน โดยการใช้สมองทุก ๆ ส่วน รวมทั้งสติปัญญาและความรู้สึกพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนด้านกำลังใจจากผู้สอน ก็จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวได้มากขึ้น

ประการที่สอง การคาดหวังของผู้สอนมีผลสำคัญต่อการแสดงออกของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ดีมักเนื่องมาจากการคาดหวังที่สูง

ประการที่สาม โดยปกติเรามักจะชอบให้มีการแนะนำ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประการสุดท้าย เราจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน การอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลายทั้งทางร่างกายและอารมณ์ การสื่อสารที่เหมาะสม การใช้ดนตรีคลาสสิก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยทำให้บรรยากาศการเรียนเป็นไปด้วยความเพลิดเพลิน

การสอนตามแนวของ Suggestology ให้ความสำคัญที่ตัวผู้สอน กล่าวคือทำให้ผู้เรียนยอมรับครูผู้สอนคล้ายกับว่าผู้เรียนได้กลับไปอยู่ในสภาพของเด็ก ซึ่งจะทำให้สะดวกใจต่อการท่องจำบทเรียนและไม่วิตกกังวลมากนักว่าจะพูดหรือทำอะไร นอกจากนี้การสอนตามแนว Suggestology ยังเน้นการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเคารพนับถือในความสามารถของผู้สอน การแนะนำและการสื่อสารต่าง ๆ ของผู้สอนจะค่อย ๆ ซึมซาบเข้าไปในสมองของผู้เรียนการแสดงสีหน้าท่าทาง ระดับเสียง และทัศนคติของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้เรียนมากกว่าวิธีการสอนที่ใช้เสียอีก

โดยปกติ บทเรียนบทหนึ่งใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง บทเรียนจะแบ่งเป็น 2 ตอน คือใช้บทสนทนาเป็นบทสอนนำและตามด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึกการสื่อสาร บทสนทนาแต่ละบทจะยาวมากขนาด 11-14 หน้า ผู้เรียนไม่มีหนังสือประกอบการเรียน แต่จะได้รับแจกกระดาษบทสนทนาตามลำดับชั้นดังนี้

1. อ่านและอธิบาย
2. อ่านแบบมีจังหวะจะโคน (intonational reading)
3. อ่านพร้อมดนตรี

ในการอ่านขั้นแรก ผู้สอนจะอธิบายความหมายของคำบางคำ การออกเสียง และเรื่องอื่น ๆ ที่คิดว่าผู้เรียนจะมีปัญหา การอธิบายจะใช้ภาษาง่าย ๆ หลีกเลี่ยงศัพท์ทางเทคนิค นักเรียนจะอ่านกระดาษที่ได้รับแจกโดยไม่ต้องอ่านออกเสียงตาม แต่อาจจะถามคำถามได้ถ้าต้องการ สำหรับการอ่านขั้นที่สอง ผู้สอนจะอ่านบทสนทนาทั้งหมดใหม่ให้ผู้เรียนฟัง แต่ไม่อธิบายอะไรทั้งสิ้น มีการใช้ดนตรีประกอบตอนขึ้นต้นและตอนจบ จังหวะที่ใช้อ่านมี 3 จังหวะ คือ

ธรรมดา, เร่งเร็ว และหนักแน่น เมื่อผู้สอนอ่านจบบรรทัด โดยใช้จังหวะธรรมดาและแปลความหมาย เป็นภาษาแม่ของนักเรียนแล้วก็จะอ่านบรรทัดต่อไปโดยใช้จังหวะที่สองและสามตามลำดับวนเวียนไปเรื่อย ๆ ผู้เรียนจะดูตามในกระดาษที่ได้รับแจก แต่จะไม่มีการพูดจากับครูผู้สอน หลังจากนั้นจะมีการหยุดพักเล็กน้อย เสร็จจากการพัก ผู้สอนจะเปิดดนตรีให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนอาจจะหลับตาฟังก็ได้ (แต่ต้องไม่หลับ) และไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่กับบทสนทนาที่ผู้สอนจะอ่านไปพร้อม ๆ กับดนตรีเมื่อเสร็จการอ่านทั้ง 3 ชั้นตอนแล้ว ผู้เรียนจะเข้ากลุ่มพูดคุยกัน โดยใช้ศัพท์และเนื้อเรื่องที่จำได้จากบทสนทนาที่ผู้สอนอ่าน แต่พยายามใช้รูปแบบคำพูดใหม่ ๆ เท่าที่จะทำได้

สำหรับการบ้านนั้น จะมีน้อยมาก คือครูจะสั่งให้นักเรียนอ่านบททวน (แต่ไม่ต้องท่องจำ) เฉพาะก่อนนอน และเมื่อตื่นนอนเท่านั้น

ชกิลิวิช (Shkilevich) แห่งมหาวิทยาลัยโคโลราโด เดนเวอร์ ได้นำวิธีการของ Suggestology ไปดัดแปลงใช้สอนเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และได้เล่าถึงประสบการณ์การสอนของตนว่า สิ่งแรกที่ตนทำเมื่อเข้าไปในห้องเรียนก็คือ พยายามสร้างบรรยากาศให้นักเรียน นอกจากจะยิ้มและจับมือทักทายแล้วยังแสดงท่าบริหารร่างกายเพื่อลดความตึงเครียด ขณะที่ทำก็อธิบายประกอบไปด้วย หลังจากนั้นก็ให้นักเรียนทำตาม ภายใน 2-3 วันนักเรียนก็จะเริ่มคุ้นกับวิธีการนี้และสามารถที่จะเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ และทำการบริหารร่างกายได้ด้วยตนเอง ชกิลิวิช กล่าวเสริมว่า การลดความตึงเครียดอาจทำได้โดยใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิธี "ทำให้สงบ" (mind-calming techniques) ส่วนการทำตนให้กลับไปอยู่ในสภาพของเด็ก ก็โดยการรำลึกถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ตนชอบ (early pleasant learning restimulation) เทคนิคอีกเทคนิคหนึ่งซึ่งชกิลิวิช แนะนำและอ้างว่าได้ผลดี ทำให้ผู้เรียนเอาใจใส่และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้นก็คือเทคนิค Fantasy Trip โดยให้ผู้เรียนสมมติว่าตนเองอยู่ในดินแดนที่ห่างไกลออกไป หรือสมมติว่าตนเป็นบุคคลสำคัญ เทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้จะใช้ได้ผลดีกับผู้เรียนที่ระดับความสามารถทางภาษาค่อนข้างสูง ในกรณีที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในห้องเรียนจะใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนก็ได้

ชกิลิวิช ได้เล่าต่อไปว่า ในช่วงต่อมาก็จะเปิดเพลงให้ฟัง ในขณะนั้นนักเรียนจะได้รับแจกรูปภาพหลาย ๆ รูป (เช่นรูปภาพเกี่ยวกับเรื่องของเด็ก ๆ เป็นต้น) พร้อมด้วยคำอธิบาย

ข้างใต้รูป รูปควรจะชัดเจนพอที่นักเรียนจะเข้าใจเมื่ออ่านคำอธิบาย ปกติรูปจะตีความเลขไว้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถติดตามได้สะดวก ขณะที่ผู้สอน (คือชกี้เลวิช อ่านประโยคหนึ่ง ๆ นักเรียน จะดูรูป อ่านคำอธิบายและฟังการอธิบายของผู้สอนไปพร้อม ๆ กัน ดนตรีก็จะบรรเลงประกอบ อยู่ด้วย ชกี้เลวิช กล่าวว่าปกติตนจะอ่านประโยคหนึ่ง ๆ 3 ครั้ง โดยแสดงสีหน้าท่าทาง พร้อม ทั้งเปลี่ยนระดับเสียงไปเรื่อย ๆ เวลาอ่านก็พยายามอ่านให้เข้ากับจังหวะดนตรีเพราะโลซานอฟอ้าง ว่าการทำตามจังหวะมีผลต่อกระบวนการทางสรีรวิทยาและช่วยกระตุ้นให้ทำตามการชักชวนได้ง่าย ขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเสริมความทรงจำด้วย บ่อยครั้งบทเรียนจะยาวมากกล่าวคืออาจใช้รูปภาพ ถึง 30 รูป และคำศัพท์ใหม่ ถึง 50 คำสำหรับการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ ชกี้เลวิช กล่าวว่า เวลา สอนศัพท์ ตนพยายามแนะนำให้นักเรียนใช้ศัพท์ใหม่กับสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยที่อยู่แล้ว เช่นเมื่อสอน คำใหม่ว่า “meat” ก็จะแต่งประโยคให้มีคำว่า “eat” ซึ่งสอนมาแล้ว เป็น You eat meat--mm meat บางครั้งก็อาจแสดงท่าทาง สีหน้า เข้าช่วยเพื่อให้ นักเรียนรู้จักเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หลังจากการฝึกแบบนี้แล้ว ก็ปล่อยให้ นักเรียนเป็นคนคิดหาคำศัพท์เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับสิ่ง อื่น ๆ บ้าง

ต่อจากนี้ถึงระยะที่นักเรียนปล่อยอารมณ์ฟังดนตรีตามสบาย ไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่ กับบทสนทนาที่ผู้สอนจะอ่านไปพร้อม ๆ กับดนตรี ในช่วงนี้ต่อมา นักเรียนจะแยกกับเป็นกลุ่ม ทำกิจกรรมต่าง ๆ โลซานอฟเองแนะนำให้ใช้เทคนิค Role-Playing¹ แต่ผู้สอนอาจจะใช้เทคนิค อื่น ๆ เช่น Total Physical Response², Jazz Chants³ เกมส์หรือเพลงก็ได้

¹ Role Playing เป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่ง นักเรียนจะออกท่าออกทาง บทสนทนาหรือบทเรียน ที่เรียนในวันก่อน กิจกรรม Role Playing นี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนพยายามจะใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง เอิลสตีวิก (Earl Stevick) เคยกล่าวไว้ว่า การเล่าเรื่องใหม่โดยใช้คำพูดของตัวเองที่ดี การแสดงบทสนทนาที่ ท่องจำมาได้ก็ดี ส่วนแล้วแต่จะเป็นผลดีต่อความเข้าใจของนักเรียนทั้งสิ้น

² Total Physical Response เป็นเทคนิคการสอนที่ใช้บอกคำสั่งให้นักเรียนทำตามพร้อม ๆ กัน กับให้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

³ Jazz Chants เป็นเทคนิคในการเรียนภาษาที่ได้ผลดีวิธีหนึ่ง ซึ่งแคโรลิน แกร์กแฮม (Carolyn Gragham) เป็นผู้ริเริ่ม การเรียนท่วงอาศัยจังหวะธรรมชาติของภาษาพูดและความสัมพันธ์ของภาษา พูดกับ จังหวะ และวลีเดิม การแก้คำพูดผิดของนักเรียนโดยวิธีการดังกล่าวนี้ ถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในศิลปะการ สอน

การสอนแบบ Suggestology เน้นการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการแลกเปลี่ยนความคิดมีความสำคัญยิ่งกว่าการพูดให้ถูกต้อง โลซานอฟกล่าวว่า ผู้สอนไม่ควรแก้คำพูดผิด ๆ ของผู้เรียนในทันที เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่กล้าพูดอีกต่อไป ควรใช้วิธีสร้างสถานการณ์ขึ้นมาและพยายามให้นักเรียนใช้คำศัพท์

โลซานอฟ อ้างว่า ภายใน 1 เดือน ผู้เรียนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษามาก่อนเลยจะเรียนรู้ศัพท์ได้ถึง 2000-3000 คำ มีความรู้ทางไวยากรณ์ดีพอที่จะใช้พูดสนทนาได้ ผู้เรียนจะไม่รู้สึกขยาตกกลัวที่จะพูด และสามารถใช้ภาษาได้เร็วกว่าการสอนแบบเดิม ๆ มาก

โลซานอฟสรุปว่า ข้อดีของการเรียนในแนวทางที่เห็นได้ชัด คือประหยัดเวลาได้มาก และสามารถใช้เวลาช่วงตอนกลางวันหรือกลางคืนสอนบทเรียนได้ทั้งสิ้น อีกประการหนึ่ง วิธีการสอนแบบนี้ไม่ใช่แต่จะช่วยเสริมความทรงจำ (memory process) เท่านั้น แต่สามารถจะเร่งรัดพัฒนาบุคลิกภาพในเชิงสร้างสรรค์ในขบวนการเรียนการสอนตลอดจนเสริมสร้างให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนยิ่งขึ้นดังที่ ชกิเลวิช (1980: 14) ได้กล่าวไว้ว่า “Although the method contributed not only to improve cognitive skills, it also seemed to have positively affected attitude and motivation.”

นอกจากนี้ทฤษฎีของ โลซานอฟ ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวิชาแขนงอื่น ๆ เช่นทางการแพทย์ การบำบัดคนป่วยทางจิต ดังที่ ชกิเลวิช (1989: 11) ได้เห็นว่า

Recent studies conducted show that suggestology, or the science of suggestion is an effective psychotherapeutic method particularly in the treatment of many illnesses in reducing pain, curing skin diseases, and even in treating cancer. It has also been shown to affect almost every other communicative process. Suggestopedia has been developed mainly to increase the reserve capacities of the brain (i.e. that 90% unused portion) to improve memory ability. It deals with learning at both conscious and unconscious levels in activating the brain globally.

ถึงแม้ว่าการสอนแบบ Suggestology เท่าที่ทำมาจะประสบผลสำเร็จด้วยดี แต่ก็มีข้อเสียหลายประการ ประการแรกคือนักเรียนในห้องจะต้องพูดภาษาเดียวกัน ครูผู้สอนต้องเชี่ยวชาญทั้งภาษาที่จะสอนและภาษาแม่ของผู้เรียน นอกจากนี้วิธีการสอนแบบนี้อาจจะใช้ได้ผลดีแก่นักเรียนบางพวกเท่านั้น ครูผู้สอนจะต้องมีอารมณ์ดีพอสมควร มีหลักความคิดทางปรัชญาบ้าง และมีความสามารถพอที่จะสื่อสารโดยใช้กิริยาท่าทางได้

หนังสืออ้างอิง

- Lozanov, George. **Suggestology and Outlines of Suggestopedy**. New York: Gordon & Breach, Science Publishers, 1979.
- Madsen, Harold S. "Innovative Methodologies Applicable to TESL. **ESL Topics in Research and Methodology**, Vol. 2, ED. M. Celce-Murcia UCLA 1976.
- Madsen, Harold S. and Robert W. Bushman. "**Lozanov's Suggestopedic Method : What it is and how it works**", Conference Address and Demonstration at the 1976 National TESOL Convention in New York.
- Shearer, Brooks "Suggestive Language" **TESOL Newsletter** Vol. 12, No.2 April 1978
- Shkilevich, Donna "Suggestopedia: A Theory and a Model" **TESOL Newsletter**, Vol. 14. No. 2 April 1980.

เอกสารที่ควรอ่านประกอบเพิ่มเติม

- Bushman, Robert W. Language "Effects of a Full-and Modified Suggestopedic Treatment in Foreign Learning," Unpublished M.A. thesis. Provo, Utah: Brigham Young University 1976.
- Philipov Elizabeth Risova. "Suggestology: The Use of Suggestion in Learning and Hypermnnesia," Unpublished Ph. D. dissertation. San Diego: United States International University 1975 (Available through Xerox University Microfilms Ann Arbor Michigan 48106)
- Public Service Commission of Canada Staff Development Branch, Studies Division, Suggestopaedia Programme. A Teaching Experience With the Suggestopaedic Method. Ottawa; Information Canada 1975 (Catalogue No. SC82-6/1975)
- Suggestopaedia-Canada Information Letter. 1, 1-6 (Gabriel Racle Director: Suggestopaedia-Canada Aselford-Martin Building-Room 420, 1725 Woodward Drive, Ottawa Ontario K1A 0M7, Canada) (1975)
- Turkevich, Ludmilla B. "Suggestology" **Russian Language Journal** XXVI (1972) 8-84
- Wolkowski Zbigniew William. Suggestology: A Major Contribution by Bulgarian Scientists. Christopher Bird, Translator. Monograph 10. Washington D.C.: Mankind Research Foundation. n.d.